

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

**AKREDYTACJA JEDNOSTEK OCENIAJĄCYCH
ZGODNOŚĆ UBIEGAJĄCYCH SIĘ
O / **POSIADAJĄCYCH** UPRAWNIENIE
DYREKTORA TRANSPORTOWEGO DOZORU
TECHNICZNEGO DO DZIAŁAŃ W OBSZARZE
HOMOLOGACJI
DAB-14**

**Wydanie 2
Warszawa, 04.10.2019 r.**

Spis treści

1	Wprowadzenie	3
2	Definicje	3
3	Wymagania akredytacyjne	3
4	Specyficzne wymagania dla jednostek inspekcyjnych	5
5	Zakres akredytacji	5
6	Szczegółowe zasady oceny	5
6.1	Wniosek	5
6.2	Ocena w procesie akredytacji lub rozszerzenia zakresu akredytacji.....	5
7	Postanowienia końcowe.....	6
8	Dokumenty związane	6
9	Załączniki	6

1 Wprowadzenie

Niniejszy dokument został opracowany w celu harmonizacji podejścia do akredytacji jednostek oceniających zgodność, ubiegających się lub posiadających status jednostek uprawnionych do działań w obszarze homologacji (jednostki oceniające zgodność do celów homologacji) w rozumieniu ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym zwanej dalej „ustawą”.

Akredytacja jednostek oceniających zgodność prowadzących działalność w tym obszarze ma charakter obligatoryjny z mocy art. 70za ust. 2 pkt. 4 ustawy.

Działalność jednostek oceniających zgodność uprawnionych do działań w obszarze homologacji obejmuje:

- I. w zakresie homologacji:
 - a) przeprowadzanie badań homologacyjnych typu pojazdu lub typu WE pojazdu,
 - b) przeprowadzanie badań homologacyjnych typu przedmiotu wyposażenia lub części,
 - c) przeprowadzanie badań homologacyjnych sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem,
 - d) przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części,
 - e) przeprowadzanie kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;
- II. w zakresie dopuszczenia jednostkowego pojazdu – przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu;
- III. w zakresie dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu – przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;
- IV. w zakresie zezwolenia na dopuszczenie do obrotu – przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części.

Jednostki oceniające zgodność do celów homologacji powinny spełniać wymagania akredytacyjne określone w niniejszym dokumencie.

Niniejszy dokument został opracowany w wyniku realizacji postanowień polityki dotyczącej zakresu działalności akredytacyjnej PCA (DA-09) przy uwzględnieniu przepisu art. 2 pkt. 10 rozporządzenia (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.

Tekst niniejszego dokumentu został opracowany w uzgodnieniu z Dyrektorem Transportowego Dozoru Technicznego, jako organem upoważnionym na mocy ustawy do wyznaczenia jednostki uprawnionej do działań w obszarze homologacji.

2 Definicje

Dla potrzeb niniejszego dokumentu stosuje się definicje zawarte w dokumentach przywołanych w punkcie 3 niniejszego dokumentu.

3 Wymagania akredytacyjne

Laboratorium badawcze, aby mogło być uznane za kompetentne i wiarygodne w obszarze działalności wymienionym w rozdziale 1 p. I lit a-c, II, III, IV powinno spełniać:

- ogólne wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17025** *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących*
- specyficzne wymagania akredytacyjne podane w:
 - ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym;

- rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełnić podmiot wnioskujący o wyznaczenie go jako jednostkę uprawnioną, sposobu i trybu przeprowadzania kontroli oraz wzoru sprawozdania oceniającego – jeżeli dotyczy;
- niniejszym dokumencie DAB-14, przy czym słów „powinien; należy” użyto do wskazania tych postanowień, które odzwierciedlając wymagania właściwej normy lub aktu prawnego, są obowiązkowe. Słów „zaleca się” użyto w niniejszym dokumencie do wskazania uznanych sposobów spełnienia wymagań normy lub aktu prawnego. Jednostka może spełniać te wymagania w inny, równoważny sposób, jeżeli potrafi to wykazać w ramach procesu akredytacji/nadzoru przeprowadzanego przez Polskie Centrum Akredytacji.

Dodatkowo, aby laboratorium badawcze mogło być uznane za kompetentne i wiarygodne w obszarze działalności wymienionym w rozdziale 1 p. I lit. d-e powinno spełniać:

- wymagania akredytacyjne podane w p. 6-7 normy **PN-EN ISO/IEC 17020 Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję**.

Potwierdzenie kompetencji laboratorium do realizacji badań w odniesieniu do powyższych wymagań jest równoznaczne z potwierdzeniem jego kompetencji do nadzorowania badań.

Jednostka inspekcyjna, aby mogła być uznana za kompetentną i wiarygodną w obszarze działalności wymienionym w rozdziale 1 p. I lit. a-e, II, III, IV powinna spełniać:

- ogólne wymagania akredytacyjne podane w normie **PN-EN ISO/IEC 17020 Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję**
- specyficzne wymagania akredytacyjne podane w:
 - ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym;
 - rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinien spełnić podmiot wnioskujący o wyznaczenie go jako jednostkę uprawnioną, sposobu i trybu przeprowadzania kontroli oraz wzoru sprawozdania oceniającego;
 - niniejszym dokumencie DAB-14, przy czym słów „powinien; należy” użyto do wskazania tych postanowień, które odzwierciedlając wymagania właściwej normy lub aktu prawnego, są obowiązkowe. Słów „zaleca się” użyto w niniejszym dokumencie do wskazania uznanych sposobów spełnienia wymagań normy lub aktu prawnego. Jednostka może spełniać te wymagania w inny, równoważny sposób, jeżeli potrafi to wykazać w ramach procesu akredytacji/nadzoru przeprowadzanego przez Polskie Centrum Akredytacji.

oraz

- wymagania akredytacyjne podane w p. 6 i 7 normy **PN-EN ISO/IEC 17025 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących**, w przypadku gdy jest wymagane wykonywanie badań.

Ponadto w akredytacji jednostek oceniających zgodność do celów homologacji, mają zastosowanie warunki akredytacji właściwe dla akredytacji laboratoriów badawczych i jednostek inspekcyjnych, w tym polityki PCA i obowiązkowe dokumenty EA i ILAC w szczególności wymienione w dokumentach DAB-07 i DAK-07. **Wykaz wszystkich wymagań akredytacyjnych stosowanych w ramach niniejszego programu akredytacji jest podany w dokumentach:**

- **Lista wymagań akredytacyjnych dla laboratoriów badawczych,**
- **Lista wymagań akredytacyjnych dla jednostek inspekcyjnych.**

4 Specyficzne wymagania dla jednostek inspekcyjnych

Jednostka inspekcyjna, wykorzystując w procesach inspekcji wyniki badań, powinna upewnić się, że badania te lub działania związane z badaniami są prowadzone w sposób kompetentny. Jeżeli procedury inspekcji przewidują wykonywanie badań **laboratoryjnych**, to laboratoria jednostki lub podwykonawcy badań powinny spełniać mające zastosowania wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17025.

PCA w procesie akredytacji i nadzoru jednostki inspekcyjnej do celów homologacji, będzie uznawać laboratoria akredytowane lub ocenione przez jednostkę laboratoria nieakredytowane.

W procesach akredytacji i nadzoru jednostek inspekcyjnych, **w przypadku pomiarów wykonywanych jako część procesu inspekcji**, PCA **ocenia** działania jednostki inspekcyjnej na zgodność z **mającymi zastosowanie** wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025 w zakresie niezbędnym dla realizacji badań przewidzianych w procedurze inspekcji.

Jednostka inspekcyjna, aby mogła być uznana za niezależną i bezstronną w myśl art. 70za. 2 p.5) ustawy wskazanej w p. 3 niniejszego dokumentu powinna spełniać wymagania właściwe dla jednostki inspekcyjnej typu A wg PN-EN ISO/IEC 17020.

5 Zakres akredytacji

Zakres akredytacji jednostki oceniającej zgodność do celów homologacji opisuje potwierdzone w wyniku akredytacji kompetencje i określa obszary oceny zgodności właściwe dla ubiegania się o uprawnienie Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego.

Zakres akredytacji jest określany według wzorów przedstawionych w załącznikach nr 1 i 2 do niniejszego dokumentu.

6 Szczegółowe zasady oceny

PCA podczas prowadzenia ocen jednostek oceniających zgodność do celów homologacji postępuje zgodnie z ogólnymi zasadami podanymi w dokumencie DA-01, z uwzględnieniem mających zastosowanie zasad szczegółowych podanych w **programach akredytacji** DAB-07 i DAK-07 oraz zasadami określonymi poniżej.

6.1 Wniosek

Jednostki oceniające zgodność ubiegające się o udzielenie akredytacji do celów homologacji składają wnioski o akredytację (FA-01) w zależności od obszaru działalności i właściwej normy akredytacyjnej jako laboratorium badawcze lub jednostka inspekcyjna.

Ponadto jednostka wnioskująca o akredytację do celów homologacji powinna dołączyć do wniosku o akredytację załącznik FAB-01 lub FAK-01 wraz z FA-157.

Podmiot wnioskujący o akredytację do celów homologacji jako laboratorium badawcze i jednostka inspekcyjna może wnioskować do PCA o przeprowadzenie oceny połączonej.

PCA zawiadamia Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego o wpłynięciu i zakresie wniosku o akredytację lub rozszerzenie zakresu akredytacji do celów homologacji.

6.2 Ocena **w procesie akredytacji lub rozszerzenia zakresu akredytacji**

Oceny na miejscu do celów homologacji w procesie akredytacji i rozszerzenia zakresu akredytacji o obszar homologacji realizowane są przy uwzględnieniu trybu opisanego w niniejszym rozdziale.

W przypadku braku możliwości zademonstrowania przez jednostkę oceniającą zgodność praktycznych działań prowadzonych w ramach oceny zgodności dopuszcza się przeprowadzenie oceny i potwierdzenie kompetencji jednostki bez konieczności przeprowadzania **obserwacji**.

W powyższym przypadku PCA udziela akredytacji przy czym, przed wydaniem przez jednostkę dokumentów zawierających wyniki akredytowanej działalności w obszarze homologacji, PCA przeprowadza **odpowiednio obserwację lub ocenę wyników działań**

zrealizowanych przez personel ocenianego podmiotu. Jednostki oceniające zgodność są zobowiązane do poinformowania PCA o uruchomieniu działań objętych powyższą akredytacją z odpowiednim wyprzedzeniem. Pozytywny wynik obserwacji lub oceny jest warunkiem utrzymania akredytacji i umożliwia jednostce oceniającej zgodność wydanie dokumentów zawierających wyniki akredytowanej działalności w obszarze homologacji.

Jeśli w trakcie pierwszej obserwacji lub oceny po udzieleniu akredytacji zostaną stwierdzone niezgodności wskazujące na poważne naruszenie wymagań akredytacyjnych, wówczas jednostka przed wydaniem dokumentu zawierającego wyniki akredytowanej działalności opatrzonego symbolem akredytacji jest zobowiązana do podjęcia korekcji lub działań korygujących w trybie natychmiastowym oraz do bezzwłocznego poinformowania PCA o ich realizacji. Jeżeli to konieczne, weryfikacja podjętych działań prowadzona będzie przez PCA również w formie obserwacji lub oceny. Pozytywny wynik wykonania korekcji/działania korygujących jest warunkiem utrzymania akredytacji. W przypadku negatywnej oceny reakcji CAB w odniesieniu do stwierdzonych niezgodności oraz negatywnej oceny dowodów wdrożenia działań zaplanowanych w reakcji na niezgodności (jeśli to wymagane), PCA zawiesza udzieloną akredytację.

Przedstawiciele Transportowego Dozoru Technicznego mogą brać udział w ocenach przeprowadzanych przez PCA do celów homologacji jako członkowie zespołów oceniających w charakterze ekspertów lub obserwatorów.

PCA, na wniosek Dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego przekazuje mu informacje o wynikach ocen przeprowadzonych w związku z procesami akredytacji i nadzoru realizowanymi dla potrzeb homologacji w odniesieniu do zakresu wnioskowanej lub udzielonej akredytacji. PCA każdorazowo zawiadamia jednostkę o tym fakcie.

7 Postanowienia końcowe

Niniejsze wydanie dokumentu DAB-14 zastępuje wydanie 1 z dnia 12.12.2016 r. Dokument został wprowadzony Komunikatem nr 302 z dnia 04.10.2019 r. i obowiązuje od dnia ogłoszenia. Istotne zmiany w odniesieniu do wydania poprzedniego zostały oznaczone kolorem czerwonym.

8 Dokumenty związane

Dokumentami związanymi z niniejszym dokumentem są te wymienione w punkcie 3 oraz:

DA-01 Opis systemu akredytacji

DAB-07 Akredytacja laboratoriów badawczych

DAK-07 Akredytacja jednostek inspekcyjnych

Polskie Normy dostępne są w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (www.pkn.pl).

Dokumenty EA i ILAC w wersji oryginalnej dostępne są na stronach internetowych: EA: www.european-accreditation.org, ILAC: www.ilac.org.

Dokumenty PCA oraz tłumaczenia wybranych dokumentów EA i ILAC dostępne są na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl. Dostęp do tych dokumentów jest bezpłatny.

9 Załączniki

Załącznik nr 1 Wzór zakresu akredytacji dla laboratoriów badawczych

Załącznik nr 2 Wzór zakresu akredytacji dla jednostek inspekcyjnych

Załącznik nr 1

Wzór zakresu akredytacji dla laboratoriów badawczych

Rodzaj działalności: Przeprowadzenie badań homologacyjnych typu WE pojazdu albo typu pojazdu	
Kategoria pojazdu	Dokument odniesienia
	<p>DYREKTYWA 2007/46/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 5 września 2007 r.</p> <p>USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym</p> <p>Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie homologacji typu pojazdów samochodowych i przyczep oraz ich przedmiotów wyposażenia i części</p> <p><i>Procedura nr (...) z dnia (...)</i></p>

Rodzaj działalności: Badania homologacyjne przedmiotu wyposażenia lub części		
Kategoria pojazdu	Przedmiot wyposażenia lub część	Dokument odniesienia
		<p>USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym</p> <p><i>Regulamin EKG/ONZ Nr</i></p>

Rodzaj działalności: Przeprowadzenie badań homologacyjnych sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem,	
Kategoria pojazdu	Dokument odniesienia
	<p>DYREKTYWA 2007/46/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 5 września 2007 r.</p> <p>USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym</p> <p><i>Procedura nr (...) z dnia (...)</i></p>

Rodzaj działalności: Dopuszczenie jednostkowe pojazdu	
Kategoria pojazdu	Dokument odniesienia
	<p>USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym</p> <p>Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie dopuszczenia jednostkowego pojazdu</p> <p><i>Regulamin EKG/ONZ Nr</i></p> <p><i>Procedura nr ... z dnia ...</i></p>

Rodzaj działalności: Kontrola zgodności produkcji przedmiotu wyposażenia lub części / Kontrola zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem;	
Kategoria pojazdu	Dokument odniesienia
	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym <i>Procedura nr ... z dnia ...</i> <i>Regulamin EKG ONZ Nr ...</i>

Laboratorium spełnia wymagania określone w normie PN-EN ISO/IEC 17020:2012 p. 6, 7 dla jednostki inspekcyjnej w powyższym zakresie.

Rodzaj działalności: Badania potwierdzające spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu;	
Kategoria pojazdu	Dokument odniesienia
	USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym <i>Regulamin EKG/ONZ Nr</i> <i>Procedura nr ... z dnia ...</i>

Rodzaj działalności: Badania potwierdzające spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części.		
Kategoria pojazdu	Przedmiot wyposażenia lub część	Dokument odniesienia
		USTAWA z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym <i>Regulamin EKG/ONZ Nr</i> <i>Procedura nr ... z dnia ...</i>

Załącznik nr 2

Wzór zakresu akredytacji dla jednostek inspekcyjnych

Symbol inspekcji	Rodzaj inspekcji	Dziedzina inspekcji	Kategoria pojazdów / Przedmiot wyposażenia lub część	Dokument odniesienia / Metody i procedury inspekcji
IH.1	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie badań homologacyjnych typu pojazdu lub typu WE pojazdu		<i>Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym</i> <i>Regulamin EKG/ONZ Nr</i> <i>Procedura nr ... z dnia ...</i>
IH.2	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie badań homologacyjnych typu przedmiotu wyposażenia lub części		
IH.3	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie badań homologacyjnych sposobu montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem		
IH.4	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji pojazdu, przedmiotu wyposażenia lub części,		
IH.5	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie kontroli zgodności montażu instalacji przystosowującej dany typ pojazdu do zasilania gazem		
IH.6	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia jednostkowego pojazdu		
IH.7	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie odpowiednich warunków lub wymagań technicznych danego pojazdu, w celu dopuszczenia indywidualnego WE pojazdu		
IH.8	Inspekcje do celów homologacji i dopuszczenia	przeprowadzanie badań potwierdzających spełnienie wymagań technicznych przez typ przedmiotu wyposażenia lub części		